

ANALİTİK PUANLAMA ANAHTARI

8 soru · Toplam 100 puan

Her ölçüt bağımsız puanlanır. Yanlış, ilgisiz veya boş kanıt 0 puandır. Eşdeğer doğru ifadeler ve yöntemler kabul edilir. Bir işlem hatası, sonraki doğru yöntem için yeniden cezalandırılmaz.

Öğrenme çıktısı / kaynak grubu	Soru sayısı
COĞ.11.1.1. Mekânsal sorunların çözümünde coğrafya biliminin katkılarını yapılandırabilme	2
COĞ.11.2.1. Web tabanlı CBS aracılığı ile harita uygulamaları yapabilme	1
COĞ.11.3.1. Yeryüzündeki su kaynaklarını sınıflandırabilme	2
COĞ.11.3.2. Türkiye'deki su kaynaklarının çevresel, ekonomik, politik ve sosyokültürel etkilerini sorgulayabilme	2
COĞ.11.4.1. Türkiye ve dünyadaki yerleşmelerin mekânsal organizasyonunu çözümleyebilme	1

1. Hizmetin yerini seçme · 12 puan

Nüfus, taşkın tehlikesi ve ulaşım ağı katmanları incelenir. B düşük risk ve ulaşım bağlantısıyla tercih edilebilir; gerçek yolculuk süreleri ve hassas grupların erişimi ölçülmelidir.

4 puan · Nüfus, taşkın riski, ulaşım gibi üç ilgili katman verir.

Nüfus, taşkın tehlikesi ve ulaşım açısından her uygun katman ölçüt puanının üçte biridir.

4 puan · Tercihle güvenlik ve erişimi birlikte gerekçelendirir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilgisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

4 puan · Yolculuk süresi/hassas gruplar gibi kararı sınavacak ek veri önerir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilgisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: A'da riski azaltan somut ve uygulanabilir çözümü koşul olarak koyan alternatifler gerekçeyle değerlendirilir.

Yaygın hata: Yanıtı verilen kanıttan daha geniş bir kesinliğe genellemek.

2. Kentsel ısı sorununu çözme · 12 puan

Yüzey örtüsündeki beşerî değişim ısınma ve gölgeleme/su kaybı süreçlerini etkiler. Ağaçlandırma, geçirgen yüzeyler veya uygun yansıtıcı çatı uygulamaları önerilebilir. Öncesi/sonrası aynı saat ve hava koşullarında sıcaklık ölçümleri karşılaştırılır.

4 puan · Yapı/asfalt ve azalan bitki örtüsünü sıcaklık farkıyla ilişkilendirir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

4 puan · İki uygun ve farklı mekânsal çözüm önerir.

İki farklı uygun çözümün her biri ölçüt puanının yarısıdır; aynı çözümün yeniden yazımı ek puan getirmez.

4 puan · Etkileri karşılaştırılabilir öncesi/sonrası ölçümle izlemeyi önerir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Bilimsel anlamı koruyan eşdeğer ifadeler ve geçerli farklı çözüm yolları kabul edilir.

Yaygın hata: Yanıtı verilen kanıttan daha geniş bir kesinliğe genellemek.

3. Web haritasında erişim analizi · 12 puan

Her iki mahalle H'ye 2 km kuş uçuşu uzaklıktadır. B'nin yolu kapalı olduğundan erişim aynı değildir; yol ağı/alternatif rota analizi gerekir. Kapanma bilgisinin güncelliği, koordinat uyumu veya verinin güvenilirliği kontrol edilir.

4 puan · Her iki düz uzaklığı 2 km bulur.

H-A için 2 km ve H-B için 2 km sonuçlarının her biri ölçüt puanının yarısıdır.

4 puan · B yolunun kapalı olması nedeniyle erişimin eşit olmadığını açıklar.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

4 puan · Güncellik/koordinat uyumu gibi somut paylaşım öncesi kontrol verir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Bilimsel anlamı koruyan eşdeğer ifadeler ve geçerli farklı çözüm yolları kabul edilir.

Yaygın hata: Yanıtı verilen kanıttan daha geniş bir kesinliğe genellemek.

4. Su depolarını ayırma · 16 puan

Akarsu ve göldeki sular yüzey suyu; akiferde depolanan su yer altı suyu; buzul katı hâldeki sudur. Konum ve fiziksel hâl ölçütleri kullanılır. Akifer, suyu depolayan ve ileten jeolojik birimdir.

4 puan · Akarsu ve gölü yüzey suyu grubuna yerleştirir.

Akarsu ve gölün yüzey suyuna yerleştirilmesi ayrı ayrı ölçüt puanının yarısıdır.

4 puan · Akiferde depolanan suyu yer altı suyu olarak sınıflandırır.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

4 puan · Buzulu katı hâlde su olarak sınıflandırır.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

4 puan · Ölçütleri konum ve fiziksel hâl olarak belirtir.

Konum ve fiziksel hâl ölçütlerinin her biri ölçüt puanının yarısıdır.

Kabul edilen yanıtlar: Bilimsel anlamı koruyan eşdeğer ifadeler ve geçerli farklı çözüm yolları kabul edilir.

Yaygın hata: Tüm göllerin tatlı su olduğunu varsaymak.

5. Su kaynağı ile tuzluluk · 12 puan

A, B, C yüzey; D yer altı suyudur. A ve C tuzlu, B tatlıdır. Yer altında bulunmak tatlı olmayı garanti etmediği için D'nin tuzluluğu ölçülmelidir.

4 puan · A, B, C'yi yüzey, D'yi yer altı olarak ayırır.

A, B, C için yüzey ve D için yer altı sınıflandırmalarının her biri ölçüt puanının dörtte biridir.

4 puan · Verilen bilgilere göre A ve C tuzlu, B tatlı sınıflandırmasını yapar.

A=tuzlu, B=tatlı, C=tuzlu eşleştirmelerinin her biri ölçüt puanının üçte biridir.

4 puan · Konumdan tuzluluk kesin çıkarılamayacağı için D'de ölçüm gerektiğini açıklar.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Bilimsel anlamı koruyan eşdeğer ifadeler ve geçerli farklı çözüm yolları kabul edilir.

Yaygın hata: Yanıtı verilen kanıttan daha geniş bir kesinliğe genellemek.

6. Göl suyunun paylaşımı · 16 puan

Sulama/turizm gelir sağlayabilir; aşırı çekim göl seviyesini ve ekosistemi olumsuz etkileyebilir. Gölün beslenme miktarı, çekim miktarı, ekolojik su gereksinimi ve mevsimsel değişim ölçülür. Kullanıcıların katılımı farklı geçim/ihtiyaçların görünmesini ve uygulanabilir kararları destekler.

4 puan · Kullanımı sulama/turizm geliri gibi ekonomik sonuçla ilişkilendirir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

4 puan · Aşırı çekimi seviye/ekosistem riskiyle ilişkilendirir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

4 puan · Beslenme, çekim, ekolojik ihtiyaç gibi iki ilgili veri önerir.

Beslenme, çekim, ekolojik su gereksinimi veya mevsimsel değişimden iki farklı uygun verinin her biri ölçüt puanının yarısıdır.

4 puan · Katılımı farklı ihtiyaçların kararda yer almasıyla açıklar.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Bilimsel anlamı koruyan eşdeğer ifadeler ve geçerli farklı çözüm yolları kabul edilir.

Yaygın hata: Yanıtı verilen kanıttan daha geniş bir kesinliğe genellemek.

7. Suyun havza boyunca etkisi · 11 puan

Enerji üretimi/sulama/akış düzenleme yarar sağlayabilir. Aşağı havzada su miktarı, ekolojik akış veya geçim faaliyetleri değişebilir. Su ve etkileri havza boyunca ilerlediği için farklı yerleşme/yönetimlerin gereksinimleri ve iş birliği dikkate alınmalıdır.

4 puan · Enerji, sulama veya akış düzenleme gibi ekonomik yarar belirtir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

4 puan · Aşağı havzanın su/ekoloji/geçim üzerindeki etkisini açıklar.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

3 puan · Havza bağlantısı ve farklı kullanıcılar nedeniyle ortak değerlendirme gerektiğini açıklar.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Bilimsel anlamı koruyan eşdeğer ifadeler ve geçerli farklı çözüm yolları kabul edilir.

Yaygın hata: Barajın her koşulda yalnız yarar veya yalnız zarar verdiğini ileri sürmek.

8. Yerleşme örüntülerini açıklama · 9 puan

X çizgisel/yol boyu; Y dağınık/kümelili parçalı örüntüdür. X ulaşım hattıyla, Y arazi ve suyun dağılışıyla ilişkilendirilebilir. Kesin neden için tarihsel gelişim, mülkiyet ve saha bilgisi gerekir.

3 puan · X'i çizgisel/yol boyu örüntüyle ilişkilendirir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

3 puan · Y'nin parçalı/dağınık örüntüsünü arazi ve su dağılışıyla açıklar.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

3 puan · Kesin nedensellik için ek saha/tarih/mülkiyet verisi gerektiğini belirtir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Bilimsel anlamı koruyan eşdeğer ifadeler ve geçerli farklı çözüm yolları kabul edilir.

Yaygın hata: Yanıtı verilen kanıttan daha geniş bir kesinliğe genellemek.

Kapsam dayanağı: <https://cdn.eba.gov.tr/yardimcikaynaklar/2026/09/KSDT/cografya4.xlsx> · 11. Sınıf 4 Saat · Senaryo 5